

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
Egész évre — 16 kor.
Negyedévre — 4 „
Helyben házas korú:
Egész évre — 20 kor.
Negyedévre — 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre — 24 kor.
Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
Szombat utáni napok kivételévelSzerkesztőség és kiadónál:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kizárólag visszajáró
vagy megfizetésre nem vállalkozik.Hirdetések és hirdetések a
kiadónálban intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, febr. 9.

A katonai javaslatok.

A ki egyszer megijedt, attól másodszor nem fognak megijedni.

Fejérváry ur megretirált egyszer a katonai javaslataival, másodszer megint előállott velük s megint meg fog retirálni, mert ez a javaslat nem feltétlenül fontos, az ellenük felhozott érv pedig mind szinte mázsás sulyu, mert a létező köznyomorból van véve.

Kidobni való krajczárunk sincsen, nem hogy millióink volnának s ha semmi szükség nem sürget, miért dobnánk ki újabb milliókat hadügyi célokra?

Valóban felesleges volna addig emelni a létszámot, míg a meglevőből telik a szükséges kiegészítésre.

A mit már egyszer említettek, az igen életre való eszme. Tessék tisztí szolgák helyett átalányt adni a tiszteknek s mindjárt felszabadul annyi ember, hogy el lehet látni velük a hegyi útegeket bőven.

Szó van róla, hogy a katonai javaslatokat kétfelé választják. 6000 embert a hegyi útegekhez megszavazta a parlament, de semmiféle újabb létszámemelést nem.

Ez is nagy áldozat lesz ettől a koldus országtól, mely kénytelen tisztviselőinek fizetés rendezésénél is spórolni, de belé vittek bennünket a delegációk komédiájával, hol megszavazták a pénzt a hegyi útegekre s most, ha csak nevetségesek nem akarunk lenni a nagy kiadás mellett, hát meg kell szavazni az útegekhez való katonákat is.

Majd — talán — körültekintőbbek lesznek ezután a delegátus urak.

Politikai tudósítónk a javaslatokról jelenti:

A katonai javaslatok ugyancsak sok gondot okoznak a kormány kebelében.

Azzal az intéző körök már tisztában vannak, hogy az ellenzék elkeseredett küzdelme, másrészt a közvélemény határozott állásfoglalása a javaslat sorsát veszélyeztetik.

Ily körülmények között az ellenzéki politikusok valószínűnek tartják, hogy a kormány kénytelen lesz a kért *ujoncelétszám felemeléstől elállani* és a javaslatot két részre osztani.

Az egyik részt, mely 6000 katonát a hegyi útegekhez követel, az ellenzék vita nélkül el fogja fogadni, míg a további emelést a kormány a *véderőtörvény benyújtásánál* fogja újból megkísérteni.

Bizony ezen javaslatok teljes bukása se lesz olyan baja az országnak, mint p. o. a vámjavaslatok győzelme.

A katonai javaslatok különben csak a kenyérünket ennék meg, de a vámjavaslatok egyenesen minket falnak fel. Igazán van miben válogatni a parlamentnek.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 9.

Elnök: gróf *Apponyi* Albert.
Kisebb jelentőségű irományok előterjesztése után a napirendre tértek át:

az ujonczjavaslatok

folytatólagos tárgyalására.

A szalantai képviselő.

Balogh Mihály: A javaslatokat el nem fogadja, mert ez a nemzet tönkrejutására vezet. (Ugy van! a szélsőbalon.) Nem fogadja el akkor, amidőn az ipar- és kereskedelem pang és már gazdaságilag úgy állunk, hogy a magyar földnek nem birtokosa, csak gondozója a gazda. A népen már annyi teher van, hogy újabbat el nem bír. A pénz és véradó alatt nyög az ország. Nem ilyen javaslatot kellene a kormánynak betérjeszteni, mely a népet tönkrejutatja. (Ugy van! a szélsőbalon.) Az adóterheken kellene könnyíteni és a népoktatást bővíteni. A javaslatokat el nem fogadja. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Domahidy Elemér: Védi a javaslatokat, mert arra nemzeti önvédelmünk és a béke fennmaradásának biztosítása végett szükség van. Miután pedig ennek kiadása a költségvetés keretébe beilleszkedik, a javaslatokat elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.) És pedig két oknál fogva. Először, mert a póttartalékosok behívásáról a hadügyi vezetés lemondott, másodszer, mert a honvédelmi miniszter megígérte a kétéves szolgálatot.

Sürgeti a véderő törvény revízióját. Annál inkább szükséges ez, mert a véderő törvényeket 25 év óta folyton javítgatják s a közigazgatási tisztviselők már azt sem tudják, hol áll a fejtek ez ügyet illetőleg. (Ugy van! a jobboldalon.) Szükségesnek tartja továbbá azt, hogy az idézéseket, értesítéseket és a szolgálati könyvecskéket a hadseregben magyar nyelvben is állítsák ki, mert ebből már igen sok félreértés, baj származott. A javaslatokat nem örömmel bár, de elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.) Számosan üdvözlik. Köztük *Fejérváry* is.)

Huszár és baka.

Szalay László: Meg van győződve róla, hogy ha a régi országgyűlések rendje állana fel, a midőn a követeket a vármegyék visszahívták, a többség meg nem szavazhatná a javaslatokat, mert a vármegyék közönsége nem engedné azt meg. (Ugy van! a szélsőbalon.) A javaslatokat el nem fogadhatja, mert azok a nemzetnek oly elgyengítésére vezetnek, hogy lassanként a veszélybe dőlné az. Szakítani kell már egyszer a régi hagyományos szellemmel. (Ugy van! a szélsőbalon.) Tizenhét évig szolgált ő is a katonaságnál becsülettel.

Fejérváry: Nagyon örvendek.

Szalay: Sajnos, vitéségi éremre nem tehetett szert.

Fejérváry: Sajnos. (Derűtlenség.)

Szalay: De kapott egy medáliát mégis. Egy jubileumi érmét.

Fejérváry: Ez is szép.

Szalay: Ez érem azonban azt mutatja, hogy a katonaságnál nincsenek tisztában a magyar király személyével. Mi közünk nekünk az osztrák császár jubileumához? (Ugy van! a szélsőbalon.) Katonai pályáját a gyalogságnál kezdte.

Fejérváry: Az is szép!

Szalay: Es a miniszter jobban kedvez a huszárságnak csak azért, hogy azt higgyék, mintha ő is huszár lenne, pedig a rossz nyelvek azt mondják, hogy csak gyalogos. (Derűtlenség.)

Fejérváry: Hát ez nem szép?

Szalay: A gyalogságnál igen sok időt töltenek el a testgyakorlatokkal.

Fejérváry: Szükséges is az!

Szalay: Pedig ő azt hiszi, hogy a stratégiára kellene jobban kiképezni a gyalogságot.

Gabányi: Bizony kolléga ur! (Nagy derűtlenség.)

Fejérváry: Kolléga?

Rákosi Viktor: Kolléga hát, hiszen ön is öreg baka! (Derűtlenség.)

Madarász József: Pocséta kertől!

Szalay: A vezényszó német. Ez még a hagyományos szellemből maradt ránk. Ezen gyökeresen változtatni kell. Követeli a magyar vezényszót. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

A nálunk levő helyzet igazán páratlan. A tiszt és legénység között lehetetlenné van téve a kölcsönös bizalom, összetartás, ez pedig nagy baj. (Ugy van! a szélsőbalon.) A katonai oktatást is hibásnak tartja. A közös katonai iskolákban a magyar nyelvet a többi nemzetiségi nyelvek közé degradálják, a honvéd hadapród-iskolákban pedig a német nyelvre nagy sulyt fordítanak. Ezért idegenkednek a magyar fiúk a katonai pályától. (Ugy van! a szélsőbalon.) A magyar tiszték érdekében határozati javaslatot nyújt be. (Tetszés a szélsőbalon.) Szükségesnek tartja a reform mielőbbi életbe léptetését. Az élelmezésnél a szállítások ellen vannak kifogásai. Csak egy példát hoz fel. Kassán és vidékén kitűnő káposzta terem, úgy hogy messze vidékre szállítják azt. Es az ott állomásozó katonaságnak mégis Midritzből (Ausztria) szállítják a káposzta szükségletet. (Mozgás a szélsőbalon.)

Thaly Kálmán (a miniszterhez): Most tessék közbeszólni.

Szalay: A katonai beszállásoknál és fuvarozásoknál is hiányzik a paritás elve. Ausztriában sokkal többet fizetnek ezekért, mint nálunk. Követeli, hogy a kvóta arányában törtszórják ez. (Helyeslés.) Főlemli az 1868. évi királyi kéziratot a magyar tisztoknak a magyar ezredekhez történendő visszahelyezésére és bírálja a király szavahibetőségét. (Mozgás.)

Elnök: Nem engedheti meg, hogy a király személyét belevonják a vitába. (Ugy van! a jobboldalon.)

Szalay: Olyan hadsereget kíván, amely minden tekintetben magyar. A javaslatokat nem fogadja el. (Zajos helyeslés a balon és szélsőbalon. A szónokot számosan üdvözlik.)

Elnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Bakó József Átlagos számítás szerint tizenhatezerhatszáz földművesnek kell reggeltől estig dolgoznia, hogy annyit keressen, amennyit a király egy napra eső civillistája kitesz. Inkább a nép nyomorán kell segíteni, nem a

hercegprímás mondott ünnepi beszédet. A kath. egyesületek szövetsége még más módon is kifejezésre juttatta hódolatát a Szentatyá iránt. A kath. hívek aláírásait díszes albumba gyűjté a külön küldöttséggel vitte Rómába, mely nov. 24-én indult az örök város felé Zichy János gróf a szövetség elnökének vezetése mellett. A szövetség igazgató tanácsának főkérésére egyh. elnökönk is részt vett e római utban, mint kath. körünk képviselője, Öszmensége apostoli áldását hozva kató. körünkre és működésére.

Hogy az országos szövetség irányítása a hazai katolicizmusra mily üdvösen hatott, mutatja Mihályfi Akos dr. cisterciata rendi theol. tanár beszámolója, mit a nagygyűlésen október 15-én mondott el. A kath. társadalmi akció szervezve lett az egész vonalon. A szövetség közé vette a vidéki kath. egyesületi élet szervezését. Új társulatok, körök keletkeztek, a régiéket új erőt nyertek; alig 1—2 év alatt 200 nál több kath. kör keletkezett. Az ifjúsági egyesületek alakítása, a vasárnapi munka színterére vonatkozó ker. szociális mozgalom, a tudomány, irodalom és ker. sajtó körébe vágó határozatok végrehajtása, mind az országos szövetség nagy munkáját hirdetik. Részletes terveket dolgozott ki a szövetség, melynek alapján a kath. körök felolvasási estélyein, matinéin a közönség érdeklődése felőlthető. A szövetség munkásságának köszönhető az „Uj Lap” című keresztény szociális krajczáros újság, mely a legalkalmasabb óvszer a szennyezést hajhászó krajczáros újságok ellen.

Látványos ezektől t. közgyűlés, hogy a kath. egyesületek országos szövetségének mily nagy az irányító ereje, s mily nagy feladatok várnak még rá; de mindent egyszerre megteremteni a lehetetlenséggel határos.

* * *

Körünk elmúlt évének élete nem szegény az eseményekben. A Gondviselés segítő keze támogatott minket, így iparkodtunk építeni, haladni előre.

Építettünk, elfoglaltanul mondhatjuk, nem keveset. De mit veszítettünk?

A kath. élet újrakeltése visszhangra talált tagjaink szaporodásában. De kit kellett elvesztenünk?

Gyenge az én tollam ahhoz m. t. közgyűlés, hogy elvesszem Biboros Főpásztorunk, katolikus körünk fővédnökének elhunytától főlött gyászunka hazai mélységét, fájdalomunk valóságos hangját leírjam. Nem csoda, hisz a gyermek csak keseregni tud szülője ravatánál, de szívfájdalmának szavakat nem keres. Gyermek volt a kör biboros főpásztorunknak; ő teremté meg, ő alakította, ő ruházta be, ő gyámolította, támogatta szűnős-szűntelen amikor csak kellett.

Világos, reális gondolkodása csakúgy mar fölismerie a nagy erőt, mely a kath. körökben, mint a katolicizmus legujabb fegyverében nyilvánul. Hamar belátta, hogy a váradi kath. társadalom között felülmúló pusztító hitközönyre sürgős gyógyszer kell; örömmel, s buzgalommal vette át kath. körünk alapítómak irányítását, támogatta őket, magas szellemével, s nemes szívével.

Körünk alapítása idejében a kath. egyesületeknél kevésbé rokonszemes közület aligha mutatkozott fel. A betegmunka a föltérjlesztett alapszabályok jóváhagyása előtt megkivánta, hogy elhunyt főpásztorunk a kör védnökségét az alapszabályokban kifejezetten elvállalja. Nem anyagi gondoskodás volt ez, hanem *kezesség más irányban!* Mi sem természetesebb, hogy nagyevű biborosunk a legszivesebb kézzel engedett a föltérjlesztett közgazgatás kiváltságának, s ez által mindjárt nyújtott *tekintélyt körünknek*, amire nagy szükségünk volt. Ez vala belépti jegyünk az életbe.

Megalakultunk. 1896-ban már próbálgattuk szárnyainkat, jelezte egy-egy ünnepe, hogy mi a célunk tagjainkkal. Főpásztorunk a legelőbbre figyelemmel kísérte körünk gyermekkorát. Akárhányszor személyesen is megtisztelte felolvasásainkat jelenlétével, s lelki öröme határtalan volt ha egy-egy sikerült actust látott. Ha akadályoztatása meggátolta a részvételben, első kérdése mindig az volt udvari papjaihoz: „*Hogy sikerült?*”

De körünk dicséretét még a trónig is eljuttatta. 1900 farsangján kevéssel a kath. kör bálja után bibornokunk kihallgatáson volt Ö felségénél. A párbeszéd folyama alatt Ö felsége kérdést tett a váradi katolikusok hitéletéről. Bibornokunk megnyugtató válaszában különösen kiemelte, hogy a kath. kör bálja volt leg-sikerültebb ez idén nálunk, mi Ö felségét kellemesen érintette.

Mi nagyon érezzük, hogy mit veszítettünk benne. Fájdalmunkat megkíséreltük kifejezni jul. 12-én, midőn választmányunk rendkívüli ülésre egybegyűlt, hogy részvétét jegyzőkönyvbe iktassa, — a váradi l. sz. ftdő káptalan e-őt tolmácsolja; hogy virágkoszorút tegyen ravatalára, s hogy utolsó útjára elkísérje!

Klasszikus formájú és tartalmu gyönyörű emlékbeszédet tartott az elhunyt főpásztor segédpüspöke: Radnay Farkas, a körünk által rendezett gyászünnepeken, decz. 21-én. Elhatároztuk azt is, hogy az idén mulatságot nem rendezünk. Mindezek azonban nagyon is gyenge eszközök a szívbeli érzelem őszinte kifejezésére. Fogadjja őt szívébe Krisztus, kinek Apostola volt.

* * *

1901-ben november havában a II. katolikus congressus elhatározta, hogy részint alkotó czélból országosan szervezi a *kath. liczeumi előadásokat*. Irányító munkával a kath. írók és hírlapírók országos Pázmány-egyesületét bízta meg.

A congressus böics törekvése első sorban nálunk talált visszhangra. Meghívásunkra szíves készséggel jött el dr. Margalts Ede budapesti egyetemi tanár, hogy ugyanev év deczember 15-én megnyitó beszédét elmondja. Szólt az minden kath. egyesületnek az országban. Bevezette a kath. liczeumi előadások sorozatát a szabadkőműves liczeumok keresztényellenes előadásainak ellensúlyozására, s az ellenükben való védekezésre. Hogy ahol nincs meg a magyar katolikusokban az önértzet, azt ott megalkossuk, megteremtjük, ahol már megvan, ott megerősítjük, s felépítjük. Hogy a most uralkodó, s a magyar katolikusokra kedvezőtlen rendszer uralkomai alatt a nagyhatalmu tényezők elárkóztatásuk dacára tudomást vegyünk a katolikusok panaszaírók.

A megnyitó ünnepély után 7 előadás, s egy zárőnnepély következett. 1901. decz. 15-től, 1902. ápril 19-ig, tehát négy hónapban keresztüli összesen kilencz komoly előadással nemesítette körünk társadalmuak katolikus érzületét, fűszerezve azokat az ének, zene, szavalkatok bevonásával. Márcz. 2-án például vil. elők ur bajos leányai zeneszámokkal keltettek méltó hatást. Körünk övkönyve egész terjedelmében tárja elénk azt a nagy munkát, mit körünk tudós gárdája végzett. A hatást, mit a kath. liczeum felidézett, ismerjük. Hála a Mindenhatónak, előre mentünk nem hátrafelé! Körünk most már nem csupán kaszáló, hol szórakozni lehet. Nem csupán bál, majális, s ritkán egy-egy ünnepély rendeztetik, melyen az összetartásról hangzik el egy-egy toaszt; nem csak ünnepelünk, mert tudjuk, hogy az életben nem csak ünnepnapok, hanem dolgozó napok is vannak; s ha katolikus körünk *életet akar, dolgoznia* kell. Hogy pedig a munka komolysága allandósult is, bizonyítja a kath. liczeumok föltartása ez évben. Erről azonban jövőre emlékeztünk meg.

A komoly irányu lélekművelés mellett körünk a könnyebb szórakoztatásokról sem feledkezett meg. A farsangi táncsztelet a múlt évben is megtartottuk, mely szépen sikerült. A kör tagjai számára nyári kerti helyiségről is gondoskodtunk a főpénztári épület szép kertjében.

Könyvtárunk gyarapítását is szem előtt tartva, 82 kötetet vásároltunk a múlt évben, leginkább kath. irányu regényeket.

Tagjaink szaporodása a múlt évihez viszonyítva emelkedőben van. 1901-ben beiratkozott 26 tag, 1902-ben 32. A múlt évi jelentésünkben 350 tagról emlékeztünk meg, jelenleg 364-en vagyunk. Tagjaink kilépése csekély számot tesz ki, a beiratkozottak számánál aránytalanul kevesebb. De az elhalálozás rovata is megköveteli magát minden esztendőben.

Szűcs István körünk kedves Pista bácsi, választmányi tagtársunk hunyt el a múlt

évben, szeretett alakja volt körünknek, kit megszoktunk mindennap magunk mellett.

Tucsek Ferencz zetanár szintén a múlt évben költözött jobb hazába. Mint a kör kebelében működő vegyes kar oszlopos tagját siratjuk, kit fiatal korban szólított magához a Mindenható. Adjon nekik boldog föltámadást.

Választmányunk az alapszabályok rendelkezései szerint, a nyári hónapok kivételével minden hónapban tartott ülést, még pedig 10 rendest és 5 rendkívülit.

A pénztár vizsgálatáról szóló jelentést, valamint az 1903. évre szóló költségelirányzatot beterjesztve tisztelettel vagyunk

Nagyváradon, 1903. febr. 7. tartott rk. vál. ülésünkkel a tekintetes közgyűlés alázas szolgái:

az igazgató Választmány.

A jelentést a közgyűlés általános helyesléssel vette tudomásul s a kiváló szép megszerkesztésért a titkárnak Fetser Antal apátkanonok indítványára köszönetet szavazott.

Hasonlóképen elfogadták az 1902. évi zárőszámadást; ennek kapcsán Bereczky Géza pénztárnoknak a felmentvényt megadták s ugy neki, mint Kugler Albert és Gálbory Sámuel számvizsgálóknak működésükért köszönetet szavaztak.

Számvizsgálókul az 1903. évre megválasztattak Gálbory Sámuel és Kugler Albert.

Az 1903-ra beterjesztett költségelirányzatot vita nélkül egyhangulag elfogadták.

Két választmányi tagsági hely kertiúlván betöltés alá, elnök indítványára új választmányi tagokul Novotny S. Alfonz főgimnáziumi igazgató és Novák János városi számtiszt választattak meg.

Egyéb tárgy nem lévén, a közgyűlés délben az elnök lelkes éltetése mellett véget ért.

UJDONSAGOK.

A szász trónörökösne — tébolydában.

Hirtelen kanyarodással ma újabb szenzációs fordulat állt be a szásztrónörökösne regényében. Tegnap még megtörve, fejére hamut szórva kopogtatott kegyelmért a szülei házában, a drezdai és bécsi fejedelmi paloták kapuján és a megcsalt férj megtiltotta neki, hogy beteg gyermekéhez mehessen. Ennek kiegészítése a genfi hir, hogy *Lujza hercegnő egy svájci tébolydába* vonult vissza és szász ügyvédje, Zehme befejezén misszióját, hazautazott Lipcsébe. A fölhivatalos távirat, ahogy ez már szokás, *szanatóriumnak* minősíti azt az intézetet, ahová a trónörökösne felvettette magát.

A hivatalos távirat következőleg szól:

A legutóbbi hetek eseményei, nevezetesen az atyai házból való kirekesztés és fiának mebetegedése folytán *Lujza hercegnőnél mély megrendülés és fizikai depresszió* mutatkozott, melynek következtében és *tekintettel a különleges körülményekre*, melyek közt van, a hercegnő eltökélte magát, hogy a neki sürgősen szükséges nyugalom elérésére és egészségének helyreállítása végett orvosi segínyt vesz igénybe. A hercegnő ezért ma a Neuss (Nion) melletti *La Meterie* szanatóriumba való fölvételét kérte, ahová fel is vették.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A katolikus kör bankettje.** XIII. Leo pápa 6 Szentsége 25 éves pápai jubileumát nagy lelkesedéssel készült a katolikus kör megünnepelni. Nemcsak fényes ünnepélyt rendez délelőtt, a melyen az ünnepi beszédet dr. **Wolafka** Nándor v. püspök tartja, hanem azonfelül este 8 órakor a Zöldfa nagytermében bankettet is rendez. Ezen a banketten szívesen lát a kör minden katolikus férfit, a ki nem is tagja a körnek; czélja a társasvacsorának, hogy 6 Szentsége jubileuma alkalmával barátságos vacsorán egyesítse városunk katolikus társadalmát minden megkülönböztetés nélkül. Jelentkezni lehet a kibocsátott iverk aláírása által; egy teríték ára 3 korona.

Aláírási iverk eddigé: 1. a kör szolgájánál, 2. **Makkay** József karkáplánál, 3. **Justh** Károly tktéri könyvvezető, 4. **Papp** Imre káptalani főtiszt, 5. **Papp** Károly püspökségi pénztárnok, 6. Dr. **Krüger** Aladár és 7. Dr. **Imrik** Gusztáv uraknál helyeztettek el. A részvételi jegyek a kath. kör titkári hivatalában f. hó 12., 13. és 14-én este 6-8 óra között átvethetők.

* **Királyi kitüntetés magyar festőnek.** Ő Felső **László** Fülöp festőművésznek a művészet terén szerzett érdemei elismeréséül a harmadosztályú vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

* **A gyulai rk. főgimnázium ügye.** Végre valahára dőlőre jut a gyulai rk. főgimnázium ügye. A most már minden illetékes tényező hozzájárulásával véglegesen megszövegezett szerződés aláírása idejé **Vinkler** József vál. püspök, káptalani helynök f. hó 11-ének délelőti 10 órájára tűzte ki. A szerződést a vall. és közokt. miniszter részéről **Nátafalussy** Kornél kir. tan., tanker. főigazgató, a gyulai róm. kath. hitközség képviselőjében **Gróh** Ferencz prépost, plébános, Gyula város nevében **Dukay** Béla polgármester írják alá.

* **Ejjeli csendélet.** Vasárnap éjjel a Temesvári sörcaernokban lefolyt «vegyes bálon» uralkodó jó hangulat közepette **Sztipetics** József katonapék egy Vilmos-huszár és két honvéd meglátáda. Sztipetics ki akarva kerülni az összetűzés kellemetlenségeit, elmenekült, de üldözői nyomon követték és a Lloyd kávéház előtt utól is érték. Sztipetics egy utközben letört csemefával védekezett, de fegyvertelen lévén, jobbnak látta a rendőrség épületébe menekülni. Az őt oda is követő Sztojcsics nevű honvédet itt elfogták, s katonai őrizetre bízták. A másik honvéd és a huszár elmenekültek. A vizsgálat folyik.

* **A vámok felügyelete.** Egy régebbi tervet óhajt megvalósítani **Lukács** Ödön városi tanácsnok. A városi vámok felügyeletét ez idő szerint az adóügyi tanácsos teljesíti, de annyira túl van halmozva munkával, hogy ezen kötelezettségét alig teljesítheti. **Lukács** tanácsnok azt indítványozza, hogy a vámok felügyeletét a gazdasági tanácsnok hatáskörébe utalják, a ki ezen nagy teherrel járó munkáért évi 1000 korona tiszteletdíjat adjanak.

* **Elfogott csavargók.** Meglehető jó fogást csinált tegnap a nagyvárad rendőrség. **Boros** Lajos, **Szalmári** Andor és **Papp** György nevű csavargó suhancokat, kik hetek óta dézsmálgatták a környékbeli tanyák csirke- és libaállományát, tegnap délelőti a rendőrség elfogta és a tetteseket töredelmesen bevalló tolvajokat «biztos» helyre helyezte. — Ugyancsak tegnap a rendőrség kezébe került **Popa** Simon rovott multu csavargó, ki a reggeli órákban kimosott véres férfi ruhaneműket kínált erősen megvételre. Minthogy a ruhák holszerzését igazolni nem tudta, bekaszlizták. Nem lehetetlen, hogy esetleg egy gyilkosság eddig ismeretlen tettesét sikerült benne feltalálni.

* **A pápa betegsége.** Rómából táviratozzák: Mint a Vatikánhoz közel álló újságok jelentik, elővigyázatból, hogy a pápát, aki könnyű meghülés következtében gyengélkedik és akinek e hó folyamán még számos zarándokot kell fogadnia, kimélik, a kitzított rendkívüli kihallgatásokat nem tartják meg. Mindamellét a pápa tegnap fogadta a vatikáni házi személyzetet és ma kihallgatást ad egy argentiniai zarándoklatnak.

* **Eljegyzés.** **Kőrösi** Akos helybeli fiatal kereskedő eljegyezte **Gesztesi** Gizella kisasszonyt, özv. **Gesztesi** Mórné szép és művelt leányát.

* **Csak 1360 korona jutalmat kér.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg tetemes és hosszabb időre járó kegydíjat szavazott meg **Kiss** László anyakönyvvezető helyettesnek, akit fegyelmileg büntettek. A kegydíjat azonban a miniszter nem hagyta jóvá. **Kiss** László most nem kevesebb, mint 1360 korona jutalmat kér a várostól, arra az időre, amikor fel volt függesztve, s nem dolgozott. A városi tanács javasolja a törvényhatóságnak, hogy térjen napirendre a nem valami szerény kérelem felett.

* **Templomrablás.** A mult éjszaka ismeretlen gonosztevők álkulcsal feltörték a **sékellyhidi** róm. kath. templomot s nagyobb értékű ezüst tárgyakat raboltak el a templom felszereléséből. A rablást csak reggel vették észre s legott jelentést tettek a csendőrségnek, a honnan megindították a nyomozást, de mind ez ideig nem sikerült az eltűnt rablók nyomára akadni.

* **Nagyvárad iró sikere.** Nemrégiben jeleztük **Lajos** városi levéltáros legújabb munkájának megjelenését — ígérve, hogy részletesebb ismertetést írunk majd róla. Örömmel konstatálhatjuk, hogy a fővárosi irói körökben rokonszenven fogadják a könyv megjelenését s előnyös kritikát mondanak felette. A **Budapesti Hírlap** vasárnapi számában a következőleg emlékszik meg róla:

Európa béke-zavarója. E címmel **Lajos** városi levéltáros igen érdekes és becses politikai tanulmányt írt Oroszországról. **Alapos készütséggel és széleskörű látással** viágítja meg Oroszország hódító politikáját, amely Európa békéjét zavarja. A szerző valamikor konzulatusi tisztviselő volt; innen valók diplomáciai adatai. S az 1877. évi orosz-román-török háborúban a lengyel légiónak egyik főtisztje volt; innen valók részint politikai, részint hadi ismeretei. Az 1895. évben írt már egy politikai és hadtörténelmi munkát, **Visszaemlékezés Törökországra** címmel s jelen könyv is arról tanuskodik, hogy szerzője könnyedén forgatja a tollat. Munkájában nagyon sok érdekes politikai csoportosítást és igen értékes összefoglalásokat, adatokat és statisztikai kimutatásokat találunk s egészben a **könyvet nagyon hasznos és tanulmányos olvasmánynak** ítélik. M-grendelhető a szerzőnél Nagyváradon és a **Budapesti Hírlap** kiadóhivatala útján is.

* **Megsemmisítette a miniszter.** A belügyminiszternek ismét leérkezett Nagyvárad városához egy érdekes leirata. Az asztalos munkákat a közgyűlés **Luczek** Józsefnek adta ki, a miniszter azonban megsemmisítette ezen határozatot s elrendelte, hogy a város az előnyösebb ajánlattevő **Fabian** Józseffel kössön szerződést az asztalos munkák elkészítésére.

* **Rendőri hírek.** **Fatolvajok.** **Oppenheim** Mór Szt. János-utca 463. sz. a. lakos tegnap este tetten érte **Pásztor** József házmestert és ennek **Szél** Sándor nevű lakóját, a ki fűszek-rájából fát loptak. **Oppenheim** különben erős a gyanuja, hogy e két ember egész télen át rendszeresen megdézsmálta a fűszek-fakészletét. — **Eurfangos hölgy.** **Gábor** János hentes üzletébe tegnap délből beállított egy **Sohl** Francziska nevű német kiejtésű foglalkozás nélküli nő azon ürüggyel, hogy osztrák vereű apró pénzt akar beváltani, 20 koronát el mellt és sietve távozott. A becsapott hentes azonban után a iramodott, s elfogta a tolvaj nőt átadta a rendőrségnek, mely pártfogás alá vette. — **As ételosatok.** A két ételosatoban szombat, vasárnap és hétfőn kiosztottak 2522 adag levest, ugyanannyi kenyert és 75 egész kenyert. Pénzadományként **Horváth** Józsefné 4 koronát küldött.

* **A gép áldozata.** Már sokszor megisméltődött szerencsétlenség történt tegnap a pecze-szöllői sörgyárban. A malátaörölő gépnél foglalkozó **Tóth** Katalin ruháját az egyik forgó kerék elkapta s a szerencsétlen leány a gép kerekéi közé került, a hol az teljesen összeroncsolódott és a segítségére sietők már csak czafatos, élettelen tagjait szedhették ki a gépből. A gyár vezetősége legott értesítette a kir. ügyészséget, ahonnan **Ember Géza** vizsgálóbíró és **Korn** Lajos alügyész szálltak ki a helyszínére a vizsgálatot megejteni.

* **Elveszett a káptalani iroda előtt három női arany gyűrű.** A becsületes megtaláló kéri azokat a fent nevezett irodába átadni, hol illő jutalomban részesül.

* **Tűz a Páris-utcában.** Vasárnap, éjjel felé riasztó harangkongás verte fel a várost. Páris-utca egyik nádfedeles házikója gyuladt ki, s a gyorsan égő nádtető hatalmas lángcsóváival sokkal nagyobb veszedelmet sejtettek. De így az idejekorán érkezett tűzoltóság csakhamar lokalizálta a tüzet. A leégett páris-utcai 16. számú ház **Lunkán** László államasuti alkalmazott háza, valószínűleg a kéményből kipattanó szikrától gyuladt ki. Már az egész tetőzet lángban állott, mikor a ház lakói nagy ijedségökben a házban alvó három gyermekre gondoltak, a kiket már-már veszély fenyegetett, tekintve a gyorsan égő nádfedelet. De egyik bátor tűzoltó szerencsésen kimentette a három gyermeket. A rendőrség részéről **Pataky** fogalmazó és **Kápolnay** rendőrbiztos megejtették a vizsgálatot s a szemtanuk vallomása szerint nincs kizárva, hogy gyújtogatás okozta a tüzet.

* **Két pénzüintézet beszámolója.** Vasárnap két előkelő nagyváradai pénzüintézet tartotta évi közgyűlését. A beszámolók iránt a részvényesek nagy érdeklődést tanúsítottak. A Bihar megyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank 36-ik évi közgyűlésén sajnálatlaltal konstatáltuk, hogy ez a régi renomirt pénzüintézet az 1902. évben nem érte el az előző év eredményét, azonban ez kellő magyarázatot talál a viszonyokban. Különbö ennek daczára sem mondható az intézet működése sikertelennek. A Gazdasági és Iparbank jó hírnevét az elmúlt év is csak öregbítette. Az üzlet minden ágában fokozott fejlődést érték el, a mi a vezetőik kiváló szakértelmét és buzgalmát dicséri, mert ennek köszönhető, hogy az 1902. év oly fényes eredménnyel zárult. A részvényesek 4 koronával nagyobb osztalékot kapnak, mint az előző évben. A kitűnő pénzüintézet vezetése teljesen indokolta azon bizalmat, a melylyel a részvényesek részéről találkozott.

Két pénzüintézet beszámolója.

Vasárnap két előkelő nagyváradai pénzüintézet tartotta évi közgyűlését. A beszámolók iránt a részvényesek nagy érdeklődést tanúsítottak.

A Bihar megyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank 36-ik évi közgyűlésén sajnálatlaltal konstatáltuk, hogy ez a régi renomirt pénzüintézet az 1902. évben nem érte el az előző év eredményét, azonban ez kellő magyarázatot talál a viszonyokban. Különbö ennek daczára sem mondható az intézet működése sikertelennek.

A Gazdasági és Iparbank jó hírnevét az elmúlt év is csak öregbítette. Az üzlet minden ágában fokozott fejlődést érték el, a mi a vezetőik kiváló szakértelmét és buzgalmát dicséri, mert ennek köszönhető, hogy az 1902. év oly fényes eredménnyel zárult. A részvényesek 4 koronával nagyobb osztalékot kapnak, mint az előző évben. A kitűnő pénzüintézet vezetése teljesen indokolta azon bizalmat, a melylyel a részvényesek részéről találkozott.

*
A két közgyűlésről a következőket közöljük:

A Bihar megyei Bank közgyűlése.

A Bihar megyei Kereskedelmi, Ipar és Terményhitelbank közgyűlését **Farkas** Izidor helynök vezette. Konstatálta, hogy a közgyűlés

kellőképen meg lett hirdetve, 1178 részvény lett letéve. Jelen van 65 részvényes 988 szavazattal, tehát határozatképes.

Jelenvoltak: Bögler Vilmos, Bögler Jakab, ifj. Moskovits Mór, dr. Berkovits Ferencz, Markbreit Sándor, Kaczián Károly, Szilágyi Menyhért, Reismann Mór, Lopusny Gyula, Léderer Mór, Moskovits Miksa mérnök, Fényes Manó, Farkas Izidor, Lusztig Jakab, dr. Sarkadi Lajos, Weidlich István, Krausz Dávid, Léderer Dávid, dr. Konrád Márk, Kolliner Dávid, Ficzek Lajos, dr. Weisz Márton, Grünwald Simon, Róth János, Halász Kálmán, Weisz Ignác, dr. Radó Ignác, Schwartz Ferencz, Weisz Gábor, Róz Simon, Weisz Ernő, Wechsler Adolf, Markovits Károly, Lichtmann József, Jandel József, Markovits Antal, Kempner Mór, Schütz Albert, Szödényi Nándor, dr. Gyémánt Jenő, Keller József, Tabéry Armin, Markovits Manó, Brüder Jenő, Schwartz Bertalan, Léderer Manó, Rendes Vilmos, Salamon Benedek, Hajós Izsó, Bernfeld Jakab, Dukesz Salamon, Gyémánt Mihály, dr. Wallner Odön, dr. Hoványi Gyula, Steiner M. Albert, Baróthy Akos, Weinberger Jakab, dr. Bartha János, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Ländler Ferencz, Mihály Pál, Huzella Gyula, Sonnenfeld Adolf, Sávai Kálmán, dr. Márkus László, Spitzer Lajos, Rothmann Jakab, dr. Berkovits Miklós, Hlatky Endre, dr. Fási Lajos, Nagy György, Deutsch Simon, Diósi Lajos, Ress E. L.

Reismann Mór felolvasta az igazgatóság jelentését a következőkben:

Tisztelt közgyűlés!

A hála és kegyelet érzelmeinek teszünk eleget, midőn zárószámadásainkra vonatkozó jelentésünk előterjesztése előtt megemlékezünk a nagy veszteségről, mely intézetünket elnöke Szabó József urnak a folyó év első napján bekövetkezett elhunytával érte.

A mindenkiől szeretett, tisztelt és nagyra becsült elnökünk neve elválaszthatatlanul fűződik intézetünk történetéhez. Alapítása óta mint választmányi tag és 17 éve mint az igazgatóság tagja és elnöke az intézet ügyeiben és azok vezetésében tevékeny részt vett. Gazdag élettapasztalat, kifogástalan jellem, szeretetreméltóság, szerénység és jóakarát voltak a tényezőik, melyek a megboldogult minden ténykedését kitüntették és melyek őt intézetünk vezetésében a közbizalom, szeretet és becsülés központjává tették.

Tekintettel arra, hogy közgyűlésünk már múlt évben elrendelte, hogy Szabó József arcképe intézetünk tanácstermében elhelyeztessék és tekintettel arra, hogy a gyászbeszéd bekövetkezése után az igazgatóság az intézet nevében részvétét a gyászoló család előtt kifejezte, hogy a halálesetről külön gyászjelentést adott, hogy a temetésén a felügyelő bizottsággal együttesen részt vett és hogy úgy az intézet, mint a tisztviselők kegyeletes megemlékezésének jeléül a koporsóra koszorukat helyezték, ezáltal indítványozzuk, hogy a bank vezetőségének intézkedéseit jóváhagyó tudomásul venni és elrendelni méltóztassék, hogy megdicőült elnökünk emléke a mai közgyűlés jegyzőkönyvében megörökíttessék.

Attérve a múlt évről szóló üzletjelentésünkre, a mérleg, a nyereség- és veszteségszámla, valamint forgalmi kimutatás előterjesztése mellett sajnálattal kell konstatálnunk, hogy az előző üzletévi jelentésekben már hangoztatott üzletpangás és vállalkozási hiány a múlt évben még fokozottabb mértékben mutatkozott. Az ekként elhelyezést nem találó pénztöke mind olcsóbb kamatláb mellett kínálkozott és gyakran még a legminimálisabb kamatlábra sem volt elhelyezhető; sőt a kínálkozó konverziók a váltótárca lényeges csökkenését eredményezték. — Ezzel szemben betevőinknek és a betétállag megtartásának érdeke viszont lehetetlenné tette, hogy a betétekért általunk fizetendő kamatlábot megfelelően leszállítsuk és így a rendelkezésünkre álló, megfelelő módon azonban el nem helyezhető betét-összeg és magas kamatoztatása okozta, hogy múlt évi üzletjövendelmünk az előző év eredményét nem érte el, miért is kénytelenek vagyunk a múlt éviől kisebb osztalék adását javasolni.

Az egyes üzletágakról szólva, utalunk a mellékelt forgalom-kimutatásra, mely szerint a betét-állag az előző évi állománnyal szemben 669,150 korona emelkedést mutat, ellenben

váltó-leszámitolásunk a fentvázolt viszonyokból kifolyólag lényegesen csökkent, mely apadás az értékpapirokra nyújtott előlegnél is — kisebb mérvben — mutatkozik. Ezzel szemben örömmel jegyeztük meg, hogy a kellőleg fedezett folyószámla-üzlet jelentékeny emelkedést mutat, a jelzálog-kölcsön állag is valamivel nagyobbodott és értékpapirjaink árfolyam-értékben gyarapodtak.

Ingatlanaink számlája gyarapodást mutat, mely a gazdasági viszonyok szóva tett rosszabbodásával magyarázható. Csekély jövedelmözésük pedig onnan ered, hogy ezen árverési uton többnyire rossz állapotban birtokunkba jutott ingatlanok rendbehozatala jövedelmük nagy részét felemésztette. Folytonos igyekezetünk, hogy az ingatlanokat mihamarabb eladjuk és jelenthetjük, hogy kettőnek kár nélküli eladása már a folyó évben is sikerült.

Kétes, illetve behajthatlan követeléseket a múlt évben 14,336 kor. 20 fill. összegben voltunk kénytelenek leírni, ellenben befolyt leírt követelésekben 4,020 kor. 26 fill.; a különbözetet 10,315 kor. 94 fillért a kétes követelések tartalék-alapjából fedeztük.

A most beterjesztett és a felügyelő bizottságtól felülvizsgált múlt évi zárószámadások szerint a nyereség 109,963 K. 60 f. e nyereség felosztása tárgyában indítványozzuk, méltóztassék

	Kor.	fill.	Kor.	fill.
a kétes követelések tartalékához az intézeti nyugdíj-alaphoz	3,500.—			
igazgatósági, vezérigazgatói és felügyelői jutalékokra	2,500.—			
fordítani és a fennmaradó	18,037.60	=	24,037	60.
bőlosztalékul 2250 drbrészvényűnán részvényenként 36 koronával	81,000.—		85,926	— f.
a tisztviselők és szolgálk jutalmazására	3,400.—			
jótevény és köznevelődési célokra	1,100.	=	85,500	—

kifizetési és a aradvány 426 — a kétes követelések tartalék-alapjához csatolni.

A felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után kérjük, hogy

- az 1902-ik üzletévről előterjesztett zárószámadásokat,
- a behajthatlan és kétesé vált 14 336 kor. 20 fill. követelésünk leírását a kétes követelések tartalékából,
- a nyereség felosztására tett javaslatainkat helyben hagyni és
- az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére az 1902-ik évre a felmentvényt megadni méltóztassék.

Ha a tisztelt közgyűlés indítványainkat elfogadja, kérjük egyúttal kimondani, hogy a részvényeink 34-ik számú szelvénye 36 koronával, folyó évi február 9-iktől kezdve, úgy pénztárunknál, mint Budapestben a Magyar általános hitelbanknál és a Magyar országos központi takarékpénztárnál költségmentesen kifizetessék.

Igazgatósági elnökünk elhunytá folytán egy igazgatósági tag helye megüresedvén kérjük, méltóztassék ugy ezen állásra, valamint a sorrend szerint kilépő Lévy Zsigmond, dr. Kornstein Lajos, dr. Márkus László, Szödényi Nándor, Roth János, dr. Radó Ignác, dr. Sarkadi Lajos, Sonnenfeld Adolf urak választmányi és egy üresedésben levő választmányi póttag helyére 3 évi tartamra a választást meg-ejteni.

Nagyvárad, 1903. január 28.

Tisztelettel

az igazgatóság nevében:

Farkas Izidor,
h. elnök.

Reismann Mór,
vezérigazgató.

A felügyelő bizottság jelentését és a zárószámadást felolvasottak vették.

Farkas Izidor elnök a határozat kihirdetése előtt kegyeletes szavakban emlékezett meg az intézet volt igazg. elnökéről, a nemrég elhunyt Szabó Józsefről. Beszédét állva hallgatták végig s egyhangulag határozattá emelték azon indítványt, hogy Szabó József emlékét és érdemeit jegyzőkönyvbe iktassák.

A nyugdíjalap számadását szintén tudomásul vették.

Ezután az igazgatóságban Szabó József halálával megüresedett egy helyet és a választmányt választották meg.

A szavazatszedő köldöttség elnöke Lopusny Gyula, tagjai: Kaczián Károly és Róth János voltak.

Igazgatóvá választott Lévy Zsigmond 691 szavazattal, (Ficzek Lajos kapott 166 szavazatot), választmányi tagokká: dr. Kornstein Lajos, dr. Márkus László, Róth János, Salamon Benedek (uj), Szödényi Nándor, Sullyok István (uj), Sonnenfeld Adolf, Moskovits Miksa (uj), Póttag: Grünwald Simon.

A Gazdasági és Iparbank közgyűlése.

A Gazdasági és Iparbank f. hó 8-án, vasnap délelőtt 10 órakor tartotta saját helyiségében 12-ik évi rendes közgyűlést Széchenyi Jenő apátkanonok elnöklété mellett.

Jelen voltak: Beöthy László, Czifra Gerő, Deutsch K. I., Rádó Ödön, Sipos Orbán, Géczy Lajos, Gerő Armin, Mezey Mihály, Szathmáry-Király Andor, dr. Várady Zsigmond, Ternyey Antal, Kepes Ignác, Reich Sándor, dr. Konrád Márk, Ullmann Sándor, Böszörményi Géza, Ullmann Félix, Roth János, Nagy György, Weisz Jakab, Mayr Sándor, Nussbaum Gyula, Feldmann Izidor, Sternberg László, dr. Gerő Sándor, Weintraub Mór, Schönberger Armin, Sas Ede, Wallerstein Dániel, Papp György, Steiner Benjámín, Andriksa Károly, Nozák Rudolf, Löwenstein Zsigmond, ifj. Böszörményi Géza, Tóth Ede, Széles Lajos, Mitteleier Ede, Munk Jakab, Rosenfeld Márton, Vajda József, Fischer Sámuel, dr. Ertesy Péter, Mátéh Lajos.

Az intézet pénztáránál a gyűlést megelőzőleg 709 szavazatra jogosító 794 részvényt tettek le.

Elnök, miután a gyűlést határozatképesnek jelentette ki, a jegyzőkönyv vezetésére Várady Zsigmond dr. intézeti ügyészt, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Böszörményi Géza és Roth János részvényeket kérte fel.

Ternyey Antal vezérigazgató olvasta fel ezután az igazgatósági jelentést, amelyből közöljük a következőket:

Az elmúlt évre vonatkozó zárószámadásunkat és jelentésünket a következőkben van szerencsénk előterjeszteni.

Az évek óta tartó gazdasági depressiónak még az elmúlt évben is éreztük nyomását. A kiegyezési tárgyalások hosszas vajudása bémólag hatott az ipar és kereskedelem minden ágazatára és szárnyát szegte minden vállalkozási kedvnek. Az osztrák-magyar bank az év elején leszállította ugyan a bankrátát 3 1/2%-ra, de ezen a jegybank fenállása óta még elő nem fordult olcsó kamatláb és rendkívüli pénzösszeg sem volt képes az általános bizalmatlanságot eloszlítani és az üzleti életnek némi lendületet adni.

A szokatlanul nagy pénzkészlet intézetünk üzleteredményét is károsan befolyásolta, amennyiben annak nyomása alatt kénytelenek voltunk a kölcsönök utáni kamattételeket lényegesen redukálni anélkül, hogy viszont a nálunk gyümölcsözőleg elhelyezett tőkék utáni kamatlábat annak megfelelően leszállíthattuk volna.

Hogy ily nehéz viszonyok között sikerült a tavalyinál sokkal kedvezőbb eredményt elérnünk, az nagyrészt saját értékpapirjaink árfolyam-emelkedésének, részben pedig azon körülménynek köszönhető, hogy sikerült intézetünket veszteségektől megóvni, sőt a korábban leírt követelésekből számot tevő összeg-eket behajtani.

A kedvező eredmény folytán azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a különböző tartalék-alapok bő éges javadalmozása mellett 4 koronával magasabb, vagyis 24 koronányi osztalék kifizetését hozhatjuk a t. közgyűlésnek javaslatba.

Berczik Arpádnak a *nagy utasó* című tragikomikus életképét **Kosma** Andor olvasta föl. A szerző egy szenvedélyes utazgató élményeit rajzolta meg sok humorral. A közönség jól mulatott mellette s zajosan megtapsolta.

A felolvasások ezzel véget értek s mintán még **Kosma** Andor jelentést tett a lejárt pályázatok eredményéről és az új pályakérdésekről (mindkettőt már közöltük), az elnök néhány szóval berekesztette a gyűlést.

Dankó dalainak kiadása.

Az egész ország részvétele veszi körül a magyar nótafa **Dankó** Pista beteggyát. Az anyagi gondokkal küzdő dalköltő támogatására az összes irodalmi és művészi társulatok, cigány zenekarok sőt magános művészet pártolók is tekintélyes összeget juttattak a tüdőbeteg postához. A begyűlt összeg azonban kevés, hogy **Dankó** a betegsége alatt felmerülő költségeket fedezhesse, miért is erőt véve magán a még most is betegséggel vívódó postalélek, összeválogatta 50 dalát és február hó folyamán egy kötetben megjelenteti **Nádor** Kálmán bizományában. A kötet ajánlása felesleges, a mennyiben **Dankó** fényes, a magyar nemzeti nyelvnek nagy szolgálatot tevő irodalmi munkédése a magyar olvasó közönség előtt teljesen ismeretes és a kötet megszerzése által elősegítjük az egyetlen élő hamisítatlan magyar dalköltő életének megmentését. Előfizetési ára csak 4 korona. A megrendelések **Nádor** Kálmán zenemű kiadóhoz IV. Károly-körut 8. sz. alá küldendők.

Igazságszolgáltatás.

A kolozsvári felségsértési pör.

Barabás Béla orsz. képviselő ma Kolozsvárra utazik, hol résztvesz a febr. 11-ére **Éber** Jenő hirlapíró ellen folyamatba tett sajtóperben, amelyben nevezett hirlapíró királysértéssel vádoltatik azon cikkért, melyet a Mátyás-szobor leleplezése után írt királyunknak az ünnepélyről való elmaradása miatt.

Elítelt pánszláv izgatók. A nyitrai pánszláv izgatók perében febr. 7-én este 5 órakor hirdette ki a törvényszék az ítéletet, mely szerint **Markovics** Rezső ügyvéd öt havi államfogház és 500 kor. pénzbüntetésre, **Markovics** Gyula orvos két havi államfogházra és 500 kor. pénzbüntetésre, s végül **Csulik** Lajos ev. lelkész három havi államfogházra és 300 kor. pénzbüntetésre ítéltettek. Es egyetemlegesen 2000 kor. költségekben marasztaltattak el. A vádlottak felebbezték.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: **Slenkiewicz** Henrik.

194

Mégis nagyon kételkedtek a **Kázmér** herceg párthivei a győzelmökben, mert, amint mondtuk, végeredményképpen minden a köznemesektől függött, akik már október negyediké óta nagy számban táboroztak Varsóban, de sőt még mindig ezrével vonultak fel a köztársaság minden részéből, oda csalogatta őket a **Wisnioviecki** herceg fényes neve és **Károly** herceg bőkezűsége. Nagyrészt **Károly** pártján állottak. A herceg ugyanis, aki gazdag és takarékos ember volt, most készséggel adott nagyobb összegeket is új ezredek alakítására, amelyeket **Wisnioviecki** parancsnoksága alá rendelt. **Kázmér** szívesen követte volna a példáját és bizonyára nem a fősvénység tartotta vissza, de éppen ellenkezőleg a pazarló természete, amelynek folytán mindig pénzviharban volt. Ezalatt a két jelölt folytonosan tárgyalt. Naponta jártak a követek **Nieport** és

Jablona közt ide-oda. **Kázmér** az elsőszülöttségére hivatkozott és a testvéri szeretet nevében kérte **Károly** herceget, hogy engedje át neki a trónt, a püspök azonban nem hajlott a szavára és azt válaszolta, hogy nem illenék a kínálkozó szerencsésjét visszautasítania, kiváltképpen akkor, ha ezt a szerencsésjét az egész köztársaság óhajtja.

Ezalatt pedig multak a napok és a hatetes határidő közeledett, de ezzel együtt nőtt az ijedelem is, mert az a hír terjedt el, hogy **Chmielnickij** Lemberg alól néhány sikertelen támadás után elvonult és most **Samoszot**, a köztársaság utolsó erősségét ostromolja éjjelnappal. Arról is beszéltek, hogy azokon a követeken kívül, akiket **Chmielnickij** levéllel és azzal az üzenettel, hogy mint legyel nemes, ő is le fog szavazni **Kázmér** hercegre, **Varsóba** küldött, a nemesek között egész csapat kozákevezér is jött a városba. Valódi nemesek voltak ők is és semmiben, ha csak nem a kiejtésükben, nem különböztek a többi nemestől, sőt főleg a ruthén földrajzjeltekhez hasonlítottak. A legdusabb öltözékben vonultak be **Varsóba**. Néhányan csupán kíváncsiságból jöttek, hogy a választási ünnepeket és **Varsó** városát megnézzék, mások pedig azért, hogy kikémleljék, mit beszélnek itt a háborúról, meanyi katonát akar és tud a köztársaság kiállítani és mennyi összeget akar és tud a célra ordítani. Talán volt is valami ehrekből igaz, mert a saporogiai vezérek között sok nemes ember akadt, aki kozák módon él és latinul is értett, s így kevésbbé lehetett felismerni. Külömben a latin nyelv a nagy pusztaságokban nem igen volt használatos és olyan emberek, mint **Kurcevic** hercegasszony nem értették olyan jól, mint **Bohun** és más hetmanok.

Ilyen és hasonló hírek, melyek gazdagon burjánzottak a választás színhelyén, betetőzve azzal a hírrel, hogy **Chmielnickij** előrenyomul és a tatárok és kozákok portyázó csapatai már a közelben is felbukkantak, nagy rémülettel és nyugtalansággal töltötték el a népesség szívet és gyakran nagy zavarokat okoztak. Ha a nemeség között valakit meggyanúsítottak azzal, hogy álhuhába bujt saporogiai, ez elegendő volt arra, hogy még mielőtt igazolhatta volna magát, hamarosan darabokra vagdalják.

(Folyt. köv.)

NYILTTER.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett 13 próbás ezüst evőkészletek 5¹/₂ gyertyatartók és girandolok 6¹/₂ krajczár grammja

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

TAVIRATOK.

A pápa üdvözlése.

Bécs, febr. 9. A salzburgi szabad katolikus egyetem alapítására és fenntartására alakult egyesület tegnap tartotta közgyűlését Salzburgban. Az ülésen **Aliz** toskánai nagyhercegné is jelen volt. A gyűlésről hódoló táviratot küldtek a pápának. (M. T. I.)

Képviselőházból.

Budapest, febr. 9. (Saj. tud. táv.) Az ülés végén a miniszterelnök az ülések egy órával, való meghosszabbítását indítványozta.

Ez indítvány fölött holnap szavazással döntenek.

A szász trónörökösne regénye.

Bécs, febuár 9. (Saját tud. távir.) Minderfelé nagy meglepetést kelt **Lujza** hercegasszony azon elhatározása, hogy a **Ma Metteria** szanatoriumban kezelteti magát.

Hir szerint a hercegnő állapota annyira komoly, hogy a legnevesebb nőgyógyászok közbelépését igényli.

Páris, febr. 9. Állítólag **Ferencz József** ő felsége járt volna közbe a szász udvarnál, hogy **Lujza** hercegasszony ne nyerjen bocsánatot. E hirt **Bécsben** megczáfolják.

Egy úzerkedő bíró leleplezése.

Budapest, febr. 9. (Saj. tud. távir.) Kinos szenzáció folyik most a fővárosi rendőrség előtt. **Sárkány** Arnold feljelentésére indított vizsgálatot a rendőrség **Sós** Kálmán bíró ellen, a ki a budapesti törvényszéken a felebbviteli tanács előadója.

A feljelentés direkt **Schwarz** Abraham ellen történt, a kit azzal vádolnak, számos tanuk megnevezésével, hogy busás összegekért **Sós** bíró bármely büntető ügy felel javára megvesztegette. Állítólag **Schwarz** az okányi milliomosnak adta ki magát s azon a czimen, hogy neki összeköttetései vannak **Sós** bíróval, nagy összegeket csikart ki egyes vádlottaktól, ügyük kedvező elintézésére.

Igy **Rahuska** Páltól, a kit egy évi börtönre ítélték 500 koronát, **Schlesinger** Lipóttól 1000 koronát, egy részvénytársaság igazgatójától 600 koronát, **Sárkány** Arnoldtól egy szabadalom megszerzéseért 1000 koronát.

A feljelentés szerint **Sós** bíró minden ügyeket csakugyan vesztegetők javára intézte el, sőt már figyelmeztették is **Zsitvay** Leót **Sós** bíró inkorrekt eljárására.

A vizsgálat **Bérczi** kapitány előtt folyik, s a tanuk nagyszáma megerősíti a följelentésben foglaltakat.

Sós bíró és **Schwarz** Abrahamot is kihallgatták. Ők tagadják, hogy összeköttetések lettek volna.

De a tanuk ráismernek **Schwarzra** és szemébe mondják, hogy ő volt az, a ki nagy összegeket csikart ki ügyük kedvező elintézéséért.

A kihallgatások egyre tartanak. **Sós** bíró már huzamosabb idő óta a budapesti törvényszéknél működik, a hova. kir. alügyészből nevezték ki bírónak, mint alügyész a **TiszaEszlári** pörben is ő működött.

A holnapi kihallgatásokról kinos szenzációt várnak.

Sós bíró mindezeideig még nem tartóztatták le.

Negyvenezet ember pusztulása.

San-Francisco, febr. 9. A **Mariposa** gőzös azt a hirt hozta, hogy a Társaságszigeteken január 13-án nagy tengeri vihar volt, a melyben körülbelül 40.000 ember vesztette életét. Nyolcz sziget elpusztult. (M. T. I.)

Tiszta nyereség és annak felosztása.

A különféle leírások után fennmaradó tiszta nyereség tesz	83.843 K. 63 fill.
Hozzá a múlt évi nyereség áthozatalt	1.357 K. 53 fill.
Marad a t. közgyűlés rendelkezésére	85.201 K. 16 fill.
E nyereség felosztására nézve indítványozzuk, hogy ebből osztalékra fordítsassék és pedig akként, hogy a múlt évi 12. számú szelvény a közgyűlést követő naptól kezdve 24 K.-val váltassék be.	36.000 K. — fill.
A rendes tartalékalap gyarapítására fordítsassék miáltal ez 230.000 koronára emelkedik.	15.000 K. — fill.
Ingatlanok értékesítési tartalékalapjára miáltal ez 15.000 koronára emelkedik.	5.000 K. — fill.
Árfolyam különbözeti tartalékalapra	5.000 K. — fill.
Nyugdíjalapra	6.000 K. — fill.
»Széchenyi Jenő« jótékonyági alapra	500 K. — fill.
Az igazgatóság és vezérigazgató alapszabályszerű jutalékára	10.899 K. 66 fill.
A felügyelő-bizottság tiszteletdíjára	2.700 K. — fill.
Tisztviselők jutalmazására	2.000 K. — fill.
Az igazgatóság által meghatározandó jótékonycélokra	700 K. — fill.
Összesen	83.799 K. 66 fill.
A fennmaradó pedig új számlára vitessék át.	1.401 K. 50 fill.

Megbizatásunk ideje a mai napon letelvé, köszönjük az eddig belénk helyezett bizalmat és kérjük a t. közgyűlést, hogy a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után az előterjesztett mérleget és a nyereség felosztási javaslatot jóváhagyja, részünkre a felmentésért megadni, a felügyelő-bizottság tiszteletdíját a folyó évre, valamint a napi biztosi minőségben működő igazgató tanácsosok napidíjait a következő három évre megállapítani és a napirendre kitűzött választásokat megejteni sziveskedjenek. Majd a felügyelő-bizottság jelentésére került a sor, melyeket a gyűlés jóváhagyólag tudomásul vett és Konrád Márk dr. részvényes indítványára az elért szép eredményért az igazgatóságnak, a felügyelő bizottságnak és a tisztviselői karának köszönetet mondott.

Az igazgatóság és felügyelő bizottság, valamint 8 igazgatótanácsos mandátuma lejárván, az így megüresedett helyeket töltötték be egyhangú választással.

Az igazgatóság tagjaivá: Beöthy László, Cziffra Gerő (uj), Deisen K. I., Radl Ödön és Sipos Orbán; a felügyelő-bizottság tagjaivá: Géczy Lajos, Gerő Armin, Lukács Gyula (uj), Mezey Mihály és Szathmáry-Király Andor (uj); az igazgatótanács tagjaivá: Csák Máté, Erisey Péter (uj), Gábel Jakab, Konrád Márk dr., Lakat János, Papp György, Sárdi Bálint és Thury Kálmán dr. letek.

Sajnálattal vették tudomásul Kunz Gusztáv igazgató és Rimler Károly felügyelő távozását, kik közül az előbbi Budapestre költözése miatt, az utóbbi pedig sokoldalú elfoglaltságára való tekintettel mondott le az intézetnél eddig viselt tisztségéről. Kunznak is, Rimlernek is, Széchenyi elnök indítványára, buzgó és lelkiismeretes munkásságukért a gyűlés-jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

A felügyelő-bizottság és igazgatótanácsosok díjazását állapították meg meg az előző évekéhez hasonló összegben, mintán a gyűlés Széchenyi elnök elterjesztésével befejezést nyert.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTAR.

- Febr. 14. Altisztai bál, a Kereskedelmi Csarnokban.
Febr. 16. Nagyváros-velencei fölmevelők körének mulatsága.
Febr. 15. Az izr. egyesület hangversenye és tánc estélye
Febr. 21. Honibál a Vöröskereszt javára.
Február 22. Tűzoltó bál a Zöldfában.

A Vörös kereszt egyesület bálja.

Tegnap bocsátotta ki a rendezőség az ideai fényes bál utolsójára, a veres kereszt báljára szóló meghívókat. A meghívó szövege a következő:

A Magyar Vörös kereszt-egylet Nagyvárosi választmánya 1903. évi február 21-ik napján (szombaton) a városi mentő intézmény előmozdítása céljára a »Fekete Sas« fogadó termében zártkörű *pettyes karton bált* rendez, melyre czimet és családját tisztelettel meghívja a rendezőség.

Tudnivalók:

1. A bál jellegének szigorú megtartása céljából kéretnek a hölgyek, hogy a bálon pettyes-karton ruhában jelenjenek meg és pedig:

a) a tánczoló vörös alapon fehér-pettyes kartonban; b) a nem tánczoló bármilyen színű pettyes-kartonban.

2. Pettyes-karton ruhaszövetek a helybeli üzletek kirakataiban megtekinthetők.

3. Egy személy-jegy ára 3 korona, — jegyek ezen meghívó felmutatása mellett válthatók február hó 19 és 20-án délelőtt 10—12, délután 3—5 órák alatt és február 21-én délelőtt 10—12 óráig Mezey Mihály közjegyző lakásán. — A karzat első sora számozva lesz, — előjegyzést ugyanott elfogadnak.

4. A bál kezdete este 9 órakor.

5. Felülfizetések a jótékony célra elfogadottnak.

A tisztibálról közölt névsorból tévedés folytán kimaradt Harmathy Károlyné és Harmathy nővérek, ellenben bekerült Mihályházi Kálmánné és Mihályházi Margit. Mit ezennel rektifikálunk.

EGYESÜLETEK.

A Szigligeti-társaság választmányi ülése.

A Szigligeti-Társaság választmányának tagjai van szerencsém a f. évi február hó 10-én (kedden) d. u. 5 órakor a Gazdasági és Iparbank igazgatósági szobájában tartandó választmányi ülésre tisztelettel meghívni.

A választmányi ülés tárgyai:

1. Folyó ügyek.
2. Intézkedés Pally Antal társ. alapító tag által kiűzött 200 koronás pályadíj fölött.
3. Az évi rendes közgyűlés előkészítése. Nagyváros, 1903. február 9-én.

Radl Ödön,
társ. elnök.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Katalin.

Szerda: Dolovai nábob leánya.

Csütörtök: Gerolsteini nagyhercegnő.

Péntek: Gerolsteini nagyhercegnő.

Szombat: Monna Vanna (az első szereposztásban.)

Gerolsteini nagyhercegnő. Premierrel fölerő reprize lesz csütörtökön a Szigligeti-színháznak. A Gerolsteini nagyhercegnőt, ezt a gyönyörű Offenbach-operettet újítják föl. Annak idején diadalmasan hódított meg minden színpadot ez az operett s néhány társával együtt gyöngye a színházak operett-repertoírjának. Márkus Aranka, Kulinyi Mariska, Pintér, Heltai, Szatmári és Kalmár vesznek részt a fölújításban.

Katalin. Ma, kedden este Béldi és Fejér szép sikerű operettjét, a Katalint elevenítik föl. Az operett szereposztása majd nem egészen a régi.

Dolovai nábob leánya. Herczegh Ferencz híres, a Gyurkovics leányokkal egyforma népszerűségű darabját, a Dolovai nábob leányt játszik szerdán este Szigligeti-színházban. Azok közül való ez a darab, amelyeknek állandó publikuma van, s mely iránt mindig a legteljesebb az érdeklődés. Nagyon jó előadást ígérő szereposztásban kerül ezúttal szíre Herczeg darabja. E. Kovács Mariska, P. Szép Olga, László Irén, Peterdy, Tóth Elek, Krasznay, Szarvassy, s Erdélyi fogják a főbb szerepeket játszani.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 144.

Bérlet 126. sz.

Ma kedden, 1903 február 10-én:

KATALIN.

Operette.

SZEMÉLYEK:

Katalin, czárnó	— — —	Márkus Aranka
Gurackij Leó gróf, államtitkár	— — —	Deésy Alfréd
Buranoff Iván herceg, kormányzó	— — —	Kovács Lajos
Sunderland Odön gróf, kincstárnok	— — —	Bognár J.
Troikoff Fedor	— — —	Bérczi Gyula
Chevalier Telemaque Fronsac de Lausac	— — —	Szathmáry Arpad
Germain Duplessis, hadnagy	— — —	Amon Margit
1-ső) tiszti	— — —	Perényi József
2-ik)	— — —	Pintér Imre

HELYEK: Nagypály 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Korszék 1 frt 20 kr., Tánklászkák 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 30 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzsek 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzat állóhely 20 kr. Egy színpad 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 óratól előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, február 10-én:

Dolovai nábob leánya.

Színmű.

IRODALOM.

A Kisfaludy Társaság nagygyűlése.

Az Akadémia dísztermében vasárnap délután folyt le a Kisfaludy-Társaság ötvenhatodik közgyűlése nagy és előző közönség jelenlétében.

A közgyűlést Beöthy Zolt elnök nyitotta meg.

A megnyitó után Vargha Gyula főtitkár terjesztette elő titkári jelentését.

A tulajdonképeni felolvasások sorát Dalmady György nyitotta meg Temető mellett című hangulatos költeményével, melynek melankolikus hangja az elmúlás örök törvényére figyelmeztet.

Berzeviczy Albert olvasta fel azután Horváth Boldizsárról, a néhai igazságügyminiszter-ről, az íróról, költőről és főképp kitűnő szónokról szóló érdekes és magas irodalmi színvonalon álló emlékezését.

Sűrű taps hangzott fel a felolvasás nyomán. Nagyon szép volt és mély hatást keltett Jakab Ödönnek Hogyne szeretnél! című lírai verse, amelyben hatvestársához való szeretmet ecsetelte képekben gazdag vonásokban.

Berczik Arpádnak a nagy utasó című tragikomikus életképét *Kosma* Andor olvasta föl. A szerző egy szenvedélyes utazgató élményeit rajzolta meg sok humorral. A közönség jól mulatott mellette s zajosn megtapsolta.

A felolvasások ezzel véget értek s miután még *Kosma* Andor jelentést tett a lejárt pályázatok eredményéről és az új pályakérdésekről (mindkettőt már közöltük), az elnök néhány szóval berekesztette a gyűlést.

Dankó dalainak kiadása.

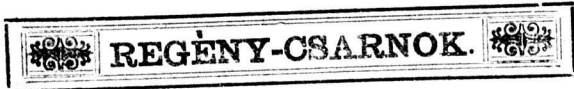
Az egész ország részvétele veszi körül a magyar nótafa *Dankó* Pista betegágyát. Az anyagi gondokkal küzdő dalköltő támogatására az összes irodalmi és művészi társulatok, cigány zenekarok sőt magános művészek pártolóik is tekintélyes összeget juttattak a tudósbeteg postájához. A begyűlt összeg azonban kevés, hogy *Dankó* a betegsége alatt felmerülő költségeket fedezhesse, miért is erőt véve magán a még most is betegséggel vívódó postalélek, összeválogatta 50 dalát és február hó folyamán egy kötetben megjelenteti *Nádor* Kálmán bizományában. A kötet ajánlása felesleges, a mennyiben *Dankó* fényes, a magyar nemzeti nyelvnek nagy szolgálatot tevő irodalmi működése a magyar olvasó közönség előtt teljesen ismeretes és a kötet megszerzése által elősegítjük az egyetlen élő hamisítatlan magyar dalköltő életének megmentését. Előfizetési ára csak 4 korona. A megrendelések *Nádor* Kálmán zenemű kiadóhoz IV. Károly-körút 8. sz. alá küldendők.

Igazságszolgáltatás.

A kolozsvári felségsértési pör.

Barabás Béla orsz. képviselő ma Kolozsvárra utazik, hol résztvesz a febr. 11-ére *Éber* Jenő hirlapíró ellen folyamatba tett sajtóperben, amelyben nevezett hirlapíró királysértéssel vádoltatik azon cikkért, melyet a Mátyás-szobor leleplezése után írt királyunknak az ünnepélyről való elmaradása miatt.

Eltélt pánszláv izgatók. A nyitrai pánszláv izgatók perében febr. 7-én este 5 órakor hirdette ki a törvényszék az ítéletet, mely szerint *Markovics* Rezső ügyvéd öt havi államfogház és 500 kor. pénzbüntetésre, *Markovics* Gyula orvos két havi államfogházra és 500 kor. pénzbüntetésre, s végül *Csulik* Lajos ev. lelkész három havi államfogházra és 300 kor. pénzbüntetésre ítéltettek. Es egyetemlegesen 2000 kor. költségekben marasztaltattak el. A vádlottak felebbezték.

Tűzfelvassal.

Irta: *Stenkiewicz* Henrik.

194

Mégis nagyon kételkedtek a Kázmér herceg párthivei a győzelmökben, mert, amint mondtuk, végeredményképpen minden a köznemesektől függött, akik már október negyedike óta nagy számban táboroztak Varsóban, de sőt még mindig ezrével vonultak fel a köztársaság minden részéből, oda csalogatta őket a Wisniowiecki herceg fényes neve és Károly herceg bőkezűsége. Nagyrészt Károly pártján állottak. A herceg ugyanis, aki gazdag és takarékos ember volt, most készséggel adott nagyobb összegeket is új ezredek alakítására, amelyeket Wisniowiecki parancsnoksága alá rendelt. Kázmér szívesen követte volna a példáját és bizonyára nem a fővárosy tartotta vissza, de éppen ellenkezőleg a pazarló természete, amelynek folytán mindig pénzzavarban volt. Ezalatt a két jelölt folytonosan tárgyalt. Naponta jártak a követek Nieport és

Jablona közt ide-oda. Kázmér az elsőszülöttségére hivatkozott és a testvéri szeretet nevében kérte Károly herceget, hogy engedje át neki a trónt, a püspök azonban nem hajlott a szavára és azt válaszolta, hogy nem illenék a kínálkozó szerencséséjét visszautasítania, kiváltképpen akkor, ha ezt a szerencséséjét az egész köztársaság óhajja.

Ezalatt pedig multak a napok és a hatetes határidő közeledett, de ezzel együtt nőtt az ijedelem is, mert az a hír terjedt el, hogy Chmielnickij Lemberg alól néhány sikertelen támadás után elvonult és most Samoscot, a köztársaság utolsó erősségét ostromolja éjjelnappal. Arról is beszéltek, hogy azokon a követeken kívül, akiket Chmielnickij levéllel és azzal az üzenettel, hogy mint leugyel nemes, ő is le fog szavazni Kázmér hercegre, Varsóba küldött, a nemesek között egész csapat kozákevezér is jött a városba. Valódi nemesek voltak ők is és semmiben, ha csak nem a kiejtésükben, nem különböztek a többi nemesből, sőt főleg a ruthén földrajzjeltekhez hasonlítottak. A legdusabb öltözékben vonultak be Varsóba. Néhányan csupán kíváncsiságból jöttek, hogy a választási ünnepeket és Varsó városát megnézzék, mások pedig azért, hogy kikémléjék, mit beszélnek itt a háborúról, mennyi katonát akar és tud a köztársaság kiállítani és mennyi összeget akar és tud a célra ordítani. Talán volt is valami ehrekből igaz, mert a saporogiai vezérek között sok nemes ember akadt, aki kozák módon él és latinul is értett, s így kevésbé lehetett felismerni. Külömben a latin nyelv a nagy pusztaságokban nem igen volt használatos és olyan emberek, mint Kurcevic hercegasszony nem értették olyan jól, mint Bohun és más hetmanok.

Ilyen és hasonló hírek, melyek gazdagon burjánzottak a választás színhelyén, betetőzve azzal a hírrel, hogy Chmielnickij előrenyomul és a tatárok és kozákok portyázó csapatai már a közelben is felbukkantak, nagy rémülettel és nyugtalansággal töltötték el a népesség szívét és gyakran nagy zavarokat okoztak. Ha a nemeség között valakit meggyanusítottak azzal, hogy álrühába bujt saporogiai, ez elegendő volt arra, hogy még mielőtt igazolhatta volna magát, hamarosan darabokra vagdalják.

(Folyt. köv.)

NYILTTER.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett 119
13 próbás **ezüst evőkészletek 5¹/₂**
gyertyatartók és girandolok 6¹/₂
krajczár grammja

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

TAVIRATOK.

A pápa üdvözlése.

Bécs, febr. 9. A salzburgi szabad katolikus egyetem alapítására és fenn-tartására alakult egyesület tegnap tartotta közgyűlését Salzburgban. Az ülésen Aliz toskánai nagyhercegné is jelen volt. A gyűlésről hódoló táviratot küldtek a pápának. (M. T. I.)

Képviselőházból.

Budapest, febr. 9. (Saj. tud. táv.) Az ülés végén a miniszterelnök az ülések egy órával, való meghosszabbítását indítványozta.

Ez indítvány fölött holnap szavazással döntenek.

A szász trónörökösne regénye.

Bécs, febr. 9. (Saját tud. távir.) Mindenfélé nagy meglepetést kelt *Lujza* hercegasszony azon elhatározása, hogy a *Ma Metteria* szanatoriumban kezeltesse magát.

Hir szerint a hercegnő állapota annyira komoly, hogy a legnevesebb nőgyógyászok közbelépését igényli.

Páris, febr. 9. Állítólag *Ferencz* József ő felsége járt volna közbe a szász udvarnál, hogy *Lujza* hercegasszony ne nyerjen bocsánatot. E hirt Bécsben megczáfolják.

Egy úzerkedő bíró leleplezése.

Budapest, febr. 9. (Saj. tud. távir.) Kinos szenzáció folyik most a fővárosi rendőrség előtt. *Sárkány* Arnold feljelentésére indított vizsgálatot a rendőrség Sós Kálmán bíró ellen, a ki a budapesti törvényszéken a felebbviteli tanács előadója.

A feljelentés direkt *Schwarcz* Abraham ellen történt, a kit azzal vádolnak, számos tanuk megnevezésével, hogy busás összegekért Sós bíró bármely büntető ügy felel javára megvesztegette. Állítólag *Schwarcz* az okányi milliomosnak adta ki magát s azon a czimen, hogy neki összeköttetései vannak Sós bíróval, nagy összegeket csikart ki egyes vádlottaktól, ügyük kedvező elintézésére.

Igy *Rahuska* Páltól, a kit egy évi börtönrre ítélték 500 koronát, *Schlesinger* Lipóttól 1000 koronát, egy részvénytársaság igazgatójától 600 koronát, *Sárkány* Arnoldtól egy szabadalom megszerzéseért 1000 koronát.

A feljelentés szerint Sós bíró minden ezen ügyeket csakugyan vesztegetők javára intézte el, sőt már figyelmeztették is *Zsitvay* Leót Sós bíró inkorrekt eljárására.

A vizsgálat *Bérczi* kapitány előtt folyik, s a tanuk nagyszáma megerősíti a följelentésben foglaltakat.

Sós bíró és *Schwarcz* Abrahamot is kihallgatták. Ők tagadják, hogy összeköttetések lettek volna.

De a tanuk ráismernek *Schwarcz*ra és szemébe mondják, hogy ő volt az, a ki nagy összegeket csikart ki ügyük kedvező elintézéséért.

A kihallgatások egyre tartanak. Sós bíró már huzamosabb idő óta a budapesti törvényszéknél működik, a hova kir. alügyészből nevezték ki bíróvá, mint alügyész a TiszaEszlári pörben is ő működött.

A holnapi kihallgatásoktól kinos szenzációt várnak.

Sós bíró mindezeideig még nem tartóztatták le.

Negyvenezer ember pusztulása.

San-Francisco, febr. 9. A Mariposa gözös azt a hirt hozta, hogy a Társaságszigeteken január 13-án nagy tengeri vihar volt, a melyben körülbelül 40.000 ember vesztette életét. Nyolcz sziget elpusztult. (M. T. I.)

Határidők.

	Budapest, febr. 9.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.96
Káposzta, repce, aug.	

Értéktőzsde.

	Budapest, febr. 9.
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	473.—
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. febr. 9-én.

Magyar aranyjáradék 4%	129.—
Magyar koronajáradék	98.80
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/3	
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	99.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	201.50
Tizaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	161.50
Osztrák járadék papirban	100.60
Osztrák járadék papirban	100.60
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	101.50
Osztrák államsorsjegyek	156.50
Osztrák magyar bank részvény	15.85
Magyar hitelbankrészvény	738.—
Osztrák hitelintézet részvény	701.50
Párisi vista	95.40
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.07
Németbirodalmi márka	117.10
Londoni vista	239.82
20 márkás arany	23.41

A szerkesztőnémet felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város jogügyi és gazdasági ügyosztályától.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a városi színház villanyvilágításához szükséges vezetékek, csillárok és világítótestek szállításának és szerelésének vállalat utján leendő biztosítására f. évi márczius 4. napján d. e. 10 órakor a városház nagytermében zárt ajánlati versenytárgyalást tartok.

Ajánlatot csakis írásban, zárt ajánlat utján lehet tenni s ajánlattevő köteles a 34000 koronára előirányzott munkák ajánlati mintáit és eme versenytárgyalás feltételeit megszerezni és az ajánlati mintákba az egyes munkanemek egységárait kitölteni, valamint az ajánlati feltételekben előirt összes követelményeket betartani.

A színház tervei hivatalos órák alatt a városi mérnöki hivatal helyiségeiben megtekinthetők. Az ajánlati minták és feltételek ugyanitt 5 koronáért szerezhetők meg.

Ajánlattevők kötelesek az előirányzott összeg 5 százalékának megfelelő 1700 korona értékű készpénzt vagy óvadékképes értékpapírt ajánlatukhoz mellékelni, mely összeg a vállalkozó részéről a szerződés megkötése előtt 10 százalékra kiegészítendő.

Kötelesek továbbá a versenytárgyalási feltételeket aláírva mellékelni és ajánlatukban külön is kijelenteni, hogy eme feltételeket ismerik és határozmányainak magukat felétlenül alá ívetik.

Arlejtőt tett ajánlata azonnal, Nagyvárad város azonban csak az árlejtés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad, 1903. év február hó 6.

Komlóssy József, s. k.
jogügyi és gazdasági tanácsnok.

146

Olcsó lakás.

Nagy Teleky-utcán, a Kath. Legényegylet házában, az emeleten egy utcai és egy udvari szép tágas, világos, egymásba nyíló szoba minden órán olcsóáron kiadó. Értekezhetni a házmesternél ugyanott. 127.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó. Bővebbet a házmesternél. 120.

SZOBEL ADOLF

női ruha és confection készítői műterem

Nagyváradon, Fő-utca. (Bartsch-ház).

Ajánlja szakmájába vágó mindenféle ruhák divatos elkészítését, ugymint: **utcai és estői toillettek, angol és francia szabásu ruhákat, kosztümöket. Sport-ruhák mindennemű fazonban,**

Vidéki megrendelőktől ruhaderék beküldése kívántatik mérték helyett. 148

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, bírlapok, vonalzatok, gazdasági nyomtatványok, egyházi, községi és egyéb hivatalos nyomtatványok, **körlevelek,** levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben **mindennemű**

nyomdai munkákat jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok, bál meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek, **gyászlapok** stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.